gemeente
Het Hogeland

Raadsvoorstel

Onderwerp: Programma geweld hoort nergens thuis/Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling
Datum: 28 oktober 2020
Agendapunt: 9
Behandeling: Opiniërend en besluitvormend
Portefeuille-houder(s): Wethouder M. de Visser
Steller: J. de Boer-Pontier, j.deboer@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.022778

1. Samenvatting

Vanuit het Rijk is het actieprogramma Geweld hoort nergens thuis ontwikkeld met als doel de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling te verbeteren. Dit landelijk actieprogramma dient de komende jaren op regionaal niveau geïmplementeerd te worden. Het is de bedoeling dat elke regio een eigen aanpak inricht waarbij de drie actielijnen vertaald worden naar een projectmatige aanpak in de regio. In bijgevoegd actieprogramma voor de regio Groningen staan de acties die we met de Groninger gemeenten en de belangrijkste ketenpartners op dit terrein de komende jaren gezamenlijk willen oppakken. Onderdeel van dit actieprogramma is een herziene versie op de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling die volgt op de vorige uit 2015, Vailig Thoes. Met het Groninger actieprogramma hebben we de ambitie om huiselijk geweld terug te dringen, de schade van het geweld te beperken en de cirkel van geweld te doorbreken.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Voorgesteld wordt:

- het actieprogramma Geweld hoort nergens thuis en de hierin opgenomen herziene regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling vast te stellen.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

De afgelopen jaren is op diverse niveaus en vanuit verschillende organisaties veel inzet gepleegd op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Maar desondanks is het tot nu toe niet gelukt om huiselijk geweld en kindermishandeling voldoende terug te dringen. Nog te vaak missen we signalen en nog te vaak lukt het niet om de cirkel van geweld (de overdracht van generatie op generatie) te doorbreken. Om deze reden heeft het Ministerie van VWS in samenwerking met het Ministerie van V&J en de VNG een landelijk actieprogramma ontwikkeld, genaamd ‘Geweld hoort nergens thuis’. In het programma wordt geconstateerd dat huiselijk geweld nog teveel verborgen blijft achter de voordeur en dat de hulp te vrijblijvend is. Het ontbreekt aan goede nazorg, aan samenwerking tussen verschillende disciplines en de hulp is niet gericht op het hele gezin of alle direct betrokkenen.

Het programma is daarom opgebouwd langs drie actielijnen:
1. Het geweld eerder en beter in beeld;
2. Het geweld stoppen en duurzaam oplossen;
3. Specifieke acties voor specifieke groepen

In het actieprogramma staan vervolgens per actielijn de acties beschreven die de komende jaren door het Rijk zullen worden ontwikkeld en uitgevoerd. Zo wordt onder de eerste actielijn ingezet op een publiekscampagne, de ondersteuning van werkgevers- en werknemersorganisaties over het vroegtijdig signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld, het stimuleren van het gebruik van de meldcode en de kindcheck, de doorontwikkeling van Veilig Thuis en het versterken van lokale teams. Onder de tweede actielijn wordt ingezet op het bevorderen van systeemgericht werken, multidisciplinaire samenwerking en een betere plegeraanpak. De derde actielijn is gericht op specifieke groepen zoals slachtoffers van loverboys, seksueel geweld, eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling en op kinderen in kwetsbare opvoedsituaties.

Dit landelijk actieprogramma dient de komende jaren op regionaal niveau geïmplementeerd te worden. Het is de bedoeling dat elke regio een eigen aanpak inricht waarbij de drie actielijnen vertaald worden naar een projectmatige aanpak in de regio en het Rijk ondersteunt dit door aan de centrumgemeenten middelen beschikbaar te stellen voor het aanstellen van een projectleider in elke regio. Deze regionale projectleider werkt niet alleen voor gemeenten in de regio, maar heeft ook de opdracht de regionale samenwerking tussen gemeenten en andere partners te ondersteunen en te verbeteren. Voor Groningen is begin 2018 een regionale projectleider aangesteld.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanuit die verantwoordelijkheid nemen wij deel aan het landelijk actieprogramma en hebben we voor de regio Groningen samen met de Groninger gemeenten en de belangrijkste ketenpartners nu een eigen actieprogramma opgesteld. In dit programma staan acties benoemd die zullen leiden tot een multidisciplinaire en systeemgerichte ketensamenwerking. Als Groninger gemeenten hebben we de ambitie om daarmee huiselijk geweld terug te dringen, de schade van het geweld te beperken en de cirkel van geweld te doorbreken.

3.2 Bevoegdheid raad
Besluitvormend.

3.3 Wettelijk of beleidskader
Dit actieprogramma vloeit voort uit het landelijke actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis, waarbij tussen het Ministerie van VWS, het Ministerie van V&J en de VNG is afgesproken dat iedere regio een regionaal actieprogramma ontwikkelt en uitvoert langs de drie actielijnen van het landelijke programma. In het regionale actieprogramma is de herziene regiovisie op huiselijk geweld en kindermishandeling opgenomen. Dit actieprogramma inclusief de regiovisie moet daarom door alle raden van de Groninger gemeenten worden vastgesteld.

3.4 Historische context
-

4. Beoogd resultaat (of effect)
Het beoogd effect is het terugdringen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering
Geweld hoort nergens thuis. Zeker niet in je eigen huis, waar je je veilig moet voelen om jezelf te kunnen zijn, te groeien en te ontwikkelen. Veel mensen hebben thuis niet zo'n veilige omgeving. Ieder jaar zijn in Nederland 200.000 volwassenen en 119.000 kinderen slachtoffer van huiselijk geweld en kindermishandeling. De kans dat mensen te maken krijgen met huiselijk geweld en kindermishandeling is groter dan de kans op welke vorm van geweld dan ook. Dat maakt dit tot een van de grootste geweldsproblemen van onze samenleving waar we misschien wel het minste zicht op hebben, terwijl de impact ervan enorm is en slachtoffers er vaak levenslang de gevolgen van dragen.
Niet alleen de impact op het slachtoffer en zijn of haar omgeving, maar ook de maatschappelijke impact van huiselijk geweld en kindermishandeling is groot. Denk aan verminderde schoolprestaties, schooluitval, maatschappelijke kosten en gezondheidskosten en arbeidsverzuim. Voor jeugdigen is kindermishandeling een belangrijke risicofactor voor het gaan vertonen van agressief of gewelddadig gedrag, soms als ze nog jong zijn, maar ook vaak als volwassenen. De kans dat geweld in het gezin van generatie op generatie wordt overgedragen is groot.

We herkennen ons in de ambities van het landelijk actieprogramma en hebben de afgelopen jaren in onze regio ook al een aantal specifieke maatregelen genomen, zoals:
- uitvoering van 'de 10 van Noord' en actieve deelname aan de Taskforce Kindermishandeling met diverse acties gericht op preventie en signalering;
- uitvoering van het project intensief casemanagement (ICM) bij huisverboden, waarin systeemgericht werken centraal staat;
- trainingen Wet meldcode voor aandachtsfunctionarissen binnen scholen en kinderopvang;
- de ontwikkeling van een multidisciplinaire aanpak (MDA++) voor ernstig structureel huiselijk geweld en kindermishandeling;
- facilitering van het Centrum voor Seksueel Geweld;
- inrichting expertpool;
- inzet van gedragswetenschappers in lokale teams;
- specifieke scholingen m.b.t. veiligheid voor lokale teams, learn & share bijeenkomsten en de uitrol van Signs of safety;
- inzet van preventieve jeugdbescherming;
- opzet van een lectoraat kindermishandeling.

Daarnaast hebben we de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de doorontwikkeling van Veilig Thuis, waar we niet alleen de wettelijke, maar ook een aantal bovenwettelijke taken hebben belegd, namelijk het Intensief Casemanagement bij huisverboden en het kenniscentrum huiselijk geweld.

Het is nog te vroeg om de effecten van deze maatregelen terug te zien in harde cijfers. Maar om meer zicht te krijgen op de resultaten, hebben we ons aangemeld voor het landelijke onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut en St. Augeo naar de effectiviteit van de hulpverlening bij huiselijk geweld. Dit onderzoek loopt van 2018-2021 in de G4 en in 9 andere regio's waaronder Groningen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn nog niet bekend, maar we weten uit eerder onderzoek van Verwey Jonker in 2014 dat huiselijk geweld ook ondanks de inzet van hulpverlening vaak blijft voortduren.

We willen daarom onze aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling verbeteren. We zetten regionaal in op het verbeteren van de samenwerking tussen lokale teams en Veilig Thuis én het verbeteren van de kwaliteit van de lokale teams. Het actieprogramma GHNT is daarbij ondersteunend. Daarbij constateren we wel dat het landelijke programma zich met

name richt op de fase waarin huiselijk geweld en kindermishandeling al plaatsvindt; de preventie van geweld is onderdeel van andere landelijke programma's, met name rond de jeugd(hulp). Ook in onze eigen regio hebben we veel aandacht voor preventieve activiteiten, maar we hebben het thema preventie ook een specifieke plek gegeven in dit regionale actieprogramma. Want om de intergenerationele overdacht van geweld in gezinnen te doorbreken is het zinvol om te voorkomen dat kinderen überhaupt te maken krijgen met dit geweld.

In het actieprogramma voor de regio Groningen hebben we onze huidige visie op een aantal onderdelen aangescherpt. Om deze visie daadwerkelijk in de praktijk te implementeren, willen we focussen op het vergroten van de kennis en vaardigheden van de professionals in de keten van huiselijk geweld en kindermishandeling én op de samenwerking tussen die professionals. Daarnaast hebben we onder de drie actielijnen specifieke ambities geformuleerd. We zetten in op preventie, meer samenwerking in de hulpverlening en op een aantal specifieke groepen, waaronder ouderen. De acties die we hebben geformuleerd, zijn niet allemaal nieuw; meerdere acties lopen ook al. Dit programma geeft ons de mogelijkheid om e.e.a. goed met elkaar te verbinden vanuit een gedeelde visie. We hebben daarbij tevens samenhang gezocht met ontwikkelopdracht 4 van de transformatieagenda jeugdhulp Groninger gemeenten.

Een belangrijk doel van het actieprogramma is het verbeteren van de kwaliteit van de aanpak. Hiermee beogen we huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en het is onze verwachting dat daarmee ook het aantal hermeldingen bij Veilig Thuis daalt. Daardoor zal de druk op deze organisatie afnemen.

De uitvoering van het regionaal actieprogramma GHNT is voor een groot deel afhankelijk van de inzet van ketenpartners op het terrein van (jeugd)zorg, onderwijs en veiligheid. Vanwege het belang van afstemming en samenwerking tussen deze partijen is een structureel afstemmingsoverleg (stuurgroep) georganiseerd tussen gemeenten en de belangrijkste ketenpartners.

Om te kunnen bepalen wat er specifiek in Het Hogeland noodzakelijk is, is de zelfscan kwaliteitskader Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten uitgevoerd. Dit is een kwaliteitskader welke in 2019 is vastgesteld door de VNG. Aan de hand van de zelfscan hebben we bepaald op welke punten er in Het Hogeland specifiek acties vereist zijn. Dit betreft scholing op specifieke onderwerpen van medewerkers in het Sociaal Team, blijvend verbeteren van de samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis, het implementeren van de wet meldcode in de gemeente Het Hogeland en het aanstellen van een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling.

5.2 Risico's
Geen.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking
Voor de uitvoering van het actieprogramma zijn geen extra rijksmiddelen beschikbaar gesteld, dus de implementatie zal vanuit de bestaande reguliere middelen moeten gebeuren. Niet alle acties zullen geld kosten; soms gaat het ook om het anders organiseren van de huidige inzet. In het uitvoeringsplan worden de eventuele extra kosten inzichtelijk gemaakt en we zullen met uitvoeringsorganisaties overleggen of zij vanuit hun eigen scholingsbudget middelen beschikbaar kunnen stellen daar waar het

deskundigheidsbevordering van eigen medewerkers betreft. We zien geen mogelijkheden om extra kosten te dekken vanuit aanvullende gemeentelijke middelen. Dekking moet dus worden gevonden binnen de bestaande reguliere middelen.
Voor specifieke grotere projecten kan gebruik gemaakt worden van eventuele projectgelden vanuit de landelijke projectenpool Geweld hoort nergens thuis.

De specifieke punten die er binnen Het Hogeland verbeterd moeten worden, kunnen binnen de bestaande capaciteit en scholingsbudgetten. Het aanstellen van een aandachtsfunctionaris is nog een pm post. We verwachten dit binnen de huidige fte's te kunnen realiseren. Wanneer blijkt dat dit niet mogelijk is, zal hier apart een collegebesluit overgenomen worden.

7. Inbreng belanghebbenden
Dit actieprogramma is tot stand gekomen in samenspraak met de Groninger gemeenten en in samenwerking met vertegenwoordigers uit de verschillende domeinen (Jeugd, WMO, Openbare Orde en Veiligheid) en vertegenwoordigers vanuit politie, Veilig Thuis, lokale veld. Er zijn een tweetal regio bijeenkomsten geweest voor uitvoerende medewerkers. Bestuurders van uitvoeringsorganisaties, Raad voor de Kinderbescherming, Openbaar Ministerie, GGD, Het Kopland, AVZ, JB Noord hebben input geleverd. Daarnaast is een ervaringsdeskundige betrokken geweest bij het opstellen van het actieprogramma.

8. Vervolgtraject
8.1 Uitvoering
Na vaststelling van dit actieprogramma is er met stakeholders een uitvoeringsplan opgesteld. In het uitvoeringsplan zijn de activiteiten uitgewerkt, de volgorde, planning en ook wie welke actie trekt en waarvoor verantwoordelijk is. In het uitvoeringsplan zijn de activiteiten geprioriteerd en gefaseerd, waarbij we eerst aan de slag gaan met het inplementeren van de visie.

8.2 Tijdspad
-

8.3 Communicatie
-
8.4 Evaluatie
Halfjaarlijks zal door de projectleider een voortgangsrapportage worden opgesteld. Daarnaast evalueren we in het Hogeland in juni 2021 de uitvoering van de maatregelen die er naar aanleiding van de zelfscan naar voren zijn gekomen. En herhalen we de zelfscan om te bepalen waar we dan staan.

Bijlage(n):
Actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis.
Uitvoeringsplan Geweld Hoort Nergens Thuis

Winsum, 26 mei 2020

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,	Burgemeester,
Paul van Vilsteren	Henk Jan Bolding